Nr. 98. Anulu XXIX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe ¼ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 8 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 26|14 Decembre 1866.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Spicuire pintre legile Ungariei.

(Urmare.)

Art IV nu coprinde in 15 §§-i mai multu de catu unu felu de regulamentu provisoriu alu ambeloru case si prevede altele mai bune, care voru fi a se compune in viitoru. Aici insemnamu numai atata, ca legislativele ungarene nici pana astadi n'au regulamentu de dómne-ajuta. Ar fi a se observa mai multe asupra casei magnatiloru, carea este compusa intr'unu modu fórte bizaru, precum adica nu mai este alt'a in tóta Europ'a, adeverata representanta a feudalismului si a privilegiiloru, dela care nici unu felu de dorintia natiunala nu póte spera vreunu resultatu imbucuratoru.

Art. V compusu din 57 §§-i este o nóua lege electorala, unu vestimentu vechiu carpitu cu petece nóue, feudalismulu intregitu cu cateva elemente democratice. Dupa acea lege adica la tóta multimea cea mare a boieriloru de orice clasa din totu coprinsulu tierii, bogatu séu saracu, grafu séu vacariu, numai diploma se aiba, se pastréza dreptulu de alegere in tóta privinti'a; éra dintre poporu se primescu pe la o'asiele cei cu casa de 300 fl. m. c. séu cu venitu siguru de 100 fl., éra la sate pana la cei cu ¼ mosióra (cam 8 jugere), apoi toti mesterii negetatorii, fabricantii independenti, doctorii, chirurgii, advocatii, inginerii, artistii, profesorii, membrii academiei maghiare, apotecarii, preotii, capelanii, notarii, invetiatorii scóleloru elementare (§ 2). Scopulu acestui § a fostu a pastra clasei aristocratice si totudata elementului maghiaru pre catu numai se póte precumpanirea in colegiile electorale, prin urmare si in dieta si asié mai departe. Nebuni voru fi ei pentru cá se sufere schimbarea acestui §?

Toti cati au ajunsu la etate de 20 ani si nu stau sub tutoratu sunt alegatori si oricati sunt de 24 ani potu fi alesi (§ 3) Cu acésta determinatiune a legii partit'a revolutionaria isi ajunsese scopulu de a baga in dieta catu se póte mai multi juni dedati a sverli cu securea 'n luna. Fara acea lege Kossuth si intrég'a se partita nici chiaru cu 1848 nu erá se'si ajunga scopurile sale de a re'noi resboiulu civilu si rebelliunea de sub Leopoldu I., Iosifu I., Carolu VI., de a desbina monarchi'a in dóua, a sfasiié sanctiunea pragmatica, a destrona pe regele si a cesila pe dinasti'a intrég'a.

Totu acelu § 3 din art. V impune candidatiloru scinti'a limbei maghiare ca conditiune absoluta fara care nu potu fi alesi. Scopulu si urmarile acestei determinatiuni sunt prea invederate. Fiecare candidatu este indatoratu óresicum a depune ecsamenu din limb'a maghiara, prin urmare ori cate alte capacitati eminente s'aru mai afla in tiéra, cunoscatóre totudata de ces. de limbile latin'a, german'a, croatic'a séu romanésc'a etc. in diet'a Ungariei nu potu avé locu. Tiesetur'a acelui § este atatu de maiestuita, in catu tienendute de liter'a lui, si dreptulu a scóte din dieta pre toti cati n'aru cunósce limb'a maghiara atatu de bine, in catu se póta lua parte activa la tóte lucrarile ei. De altmintrea acelu § este numai o repetitiune a unoru legi de mai nainte, precum vomu vedé mai la vale. Aici constatamu numai atata, ca limb'a legislatiunii in Ungari'a este numai cea maghiara, candu diu contra in Transilvani'a sunt trei.

§ 5 defige numerulu deputatiloru alesi din Ungari'a cu Banatulu, Croati'a, Slavoni'a si Granitii'a . . . . . 377.
Transilvani'a singura 69 + 4: . . 71.

Sum'a: 448.

Impartiél'a acestui numeru de deputati dupa tienuturi combinata cu grupele natiunale asiediate in diferite parti ale numiteloru tierii precum si cu censulu si cu privilegiulu nobilitaru este érasi fórte intresanta; ea asigura elementului maghiaru maioritatea pentru toti vecii. Asié de ces. preste 1 milionu locuitori croati din Croati'a si din granitii'a croatica aru tramite numai 26, slavonii séu serbii in casulu celu mai bunu vreo 24, romanii din Ungari'a celu multu 25, éra 1½ milionu slavaci 30; éra din Transilvani'a pe langa legea electorala din 1848 romanii ori catu se se sbucíume, nici in 50 de ani nu aru scóte mai multi cá érasi 24, éra sasii vreo 20, candu din contra 300 mii secui sunt totudeauna siguri de 20 deputati esiti din scaunele si orasiele loru. Se punemu ceea ce nu voimu a crede, cumca nationalitatile nemaghiare ar' fi in stare se sléga pentru fiecare periodu de legislatiune cate 150 nemaghiari, totu natiunalisti si patrioti buni, éra nu renegati; se mai presupunemu unu lucru si mai pucinu de credutu, ca acei 150 deputati nemaghiari ar' lucra totudeauna in cointielegere si armonia deplina; ei bine, si ce ar' castiga ei cu acestea tóte? Nimicu, pentrucá maioritatea maghiara de aprópe 300 deputati ar' remané acelea ce este si astadi, maioritate maghiara, prin care fractiunile nu voru sparge nici odata cu protestele loru, care si de altmintrea sunt ori si unde in lume numai probe de slabitiune.

Éca un'a din causele principale, pentru cara Croati'a si Slavoni'a dechiara ara si in adres'a loru cea mai nóua — si acum a patr'a óre dela 1848 incóce, ca sunt prea determinate a remané acasa la focularíulu loru, a'si grii de autonomi'a mosiei proprie, a'si vorbi si scrie limb'a natiunala in diet'a propria. Croatii inca au o multime de connationali de si loru slavi in Ungari'a propria, ei inse nu voiescu a'si sacrifica si da din mana acelea ce au pe o sperantia nespusu de problematica, cumca voru castiga altu ceva mai bunu in alta tiéra unde se afla fratii loru; ei vedu bine, ca in Ungari'a nu este nici cá in Itali'a si nici cá in Romani'a, de acelea si pe frumósele frase despre egalitatea de dreptori nu dau nimicu, ci punu mai virtosu in cumpani desele omorari si batalii sangeróse cate se intempla in Ungari'a pe la inceputulu fiecarui periodu legislativu mai alesu in colegiile electorale amestecate si mai totudeauna pentruca nationalitatea genetica se identifica cu dreptulu representativu, cu alte cuvente: in Ungari'a prim'a conditiune a candidatiloru nu este capacitatea intielesuala si morala, ci este natiunalitatea, éra alegatoriloru nu li se spargu capetele si frangu manile cá la nisce patrioti buni séu rei, ci cá la fii cutarei natiuni.

Se mai reflectamu si aici pe unu momentu la casa'a magnatiloru amplificata cu vreo 190 regalisti ardeleni partea cea mai mare boieri mari maghiari? E de prisosu, pentruca spiritulu ce domnesce in acea casa e cunoscutu la tóte popórale monarchiei. Cu tóte acestea „minoritatea ardeléna impunetóre moralicesce" sémena a crede, ca ea s'ar afla in possesiunea trimbitiatóru, prin alu caroru sunetu s'au ruinatu murii Jerichonului.

§ 40 opresce strinsu portarea de arme cu ocasiunea alegeriloru. Prea bine; atatu numai, ca in cercurile pe unde sunt si romani pana acum s'au culesu dela acestia pana si betiele cu care au datin'a de a se apara de cani, candu din contra altora nu le-au lipsitu arme si de focu si de tocatu in capu, prin care apoi cu ocasiunea alegeriloru din an. 1861 si 1865/6 s'au omoritu vreo 16 romani si preste 100 s'au schilavitu (Vedi protocólele de cercetare, actele dietale si foile publice). Inse ce pasa unionistiloru de asemenea glume gróse; bine ca au mai remasu destui alegatori romani cu viétia si cu ósele nesfarmate. Preste acésta „mojicii de valachi" aru trebui se scia, ca asemenea brutalitati nu se mai chiama asié, ci ele se chiama o gimnastica demna de natiunile eroice, éra déca valachiloru nu le place asemenea ecsercitiu nobilu a'lu puteriloru, éca usi'a si port'a, ducase in tiér'a loru *). (Va urmá).

Scrupulositati.

„Odata pentru totdeun'a" a potutu dice D. Baritiu in Nr. 94 alu „Gazetei" numai pentru sene, éra nóue estorlalti omuneuli, cari mai avemu de disu cate ceva contrariloru de parere, onorabili'a Redactiune, nu ne va inchide colónele fói'ei sale, mai vertosu dupace intr'unu Nr. tr. invitase pe toti, cati posedu darulu, d'asi esprime cugetele si parerile in scrisu, a contribuí la lamurirea opiniunei publice in cestiunea ce se discuta. Déca e vorb'a de „certele" si atacurile personale, apoi ar fi dieu timpulu se se termineze odata, ca si publiculu s'au saturatu acum de ele, si se fimu mai obiectivi precum se siede ómeniloru intielepti *).

Dela „ordinea dilei" nu se face prin acést'a nici o abatere; ca-ci care alta intrebare e de trebuintia a se deslega mai curendu, decatu aceea, ca cine are mai dreptu, cine vrea mai multu bine patriei acesteia parasite si natiunei romane, care dintre barbatii actiunei au nemeritu mai bine voi'a natiunei nóstre? Aceia, cari nu pardu nici candu din vedere protestele natiunei si dreptele ei pretensiuni, sunt in contra „unionei cu legile din 48" si nu voru a merge la Pest'a, spre a recunósce prin acést'a „competintí'a dietei Ungariei de a decide asupra dreptului de statu si a se amestecá in autonomi'a Transilvaniei ?" séu aceia, cari nu vedu astadi alta cale mai mantuitória si mai legala pentru romani, decatu: a merge la Pest'a? Ca-ci abstragundu dela personalitati, unde nici nu trebuea intinsu lucru, paremise acest'a e simburele cestiunei, apoi asia ni o spune acum si „Telegrafulu" in mai multi Nri din urma.

Dela „dealegarea limbei Telegrafului" in cóce „Olteanulu", séu adica Domnulu (saget.) fù celu d'antaiu, carele, in Nr. aceluiasiu 90 a. c. a desvelitu mai binisioru faci'a „Telegrafuloru" si apoi s'a apucatu a face elu insusi parte pe calea Pestei. A fostu acést'a unu felu de

„Veniti fetiori dupa mine
Se ve 'nvetiu a trai bine!"

Mai multu; Domni'a sa promite a „respinge" cu „umerii sei erculei" tóte „scrupulositatile ce au obvenitu si voru mai obvení in contra acelei mergeri".

Ce mai vreti dara? Éta barbatulu doririloru, éta oracululu celu mare; dati se'lu intrebamu numai, si densulu dintr'o singura aieptare va alungá tóte indoielile nóstre si ne va inarmá pe toti cu pavez'a convingerii. Aceea, ca elu nu sian pusu numele celu adeveratu, cá se'lu mai scimu si cine e? nu insemnéza ca ar fi o fiintia fricósa, ca i-ar mai placé a vorbi din tufa, ca — de dreptu ce scia os are — s'ar sfí de faci'a natiunei, nu; ci totulu vine dela frumós'a modestí'a ce'lu ornéza si, cum bine sciti, quia nomina sunt odiosa. Dar' cu tóte aste, fiti sigari, Domni'a sa isi va tiené parol'a, ca nu pré e unu omu schimbatiosu.

Nu vei luá deci in nume de reu, Dle Ol-

*) In diet'a trans. dela 1792 au fostu 220 regalisti, in dietele urmatóre pana la 1848 regalisti n'au fostu nici odata mai pucini de 190.

*) In Gazeta nu se afla personalitati, decatu totu obiectivitati, apoi ce se faci omeniloru, cari nu sciu esi din personalitati, cá cum o persóna ar fi o natiune? La ordine domniloru, dar' la ordinea causei. — R.

tene, déca inca si unu omuletiu cá mine vine a profitá de bunatatea Dtale, si din cea mai de josu stare a sa de tieranu simplu indresnesce a indreptá la imaltimea positiunei in care te afli cateva cuvinte de mare indoiéla despre corecziunea fapteloru ce tindu a mană natiunea romana la Pest'a.

Te vei mirá, ca chiaru articululu Dtale din Nr. 90 a. c. alu „Tel. Rom." a avutu efectulu contrariu dela ce si ganditu si a facutu a se nasce multe „scrupulositati" in contra „mergerii" Dvóstra si a deputatiloru romani ardeleni la Pest'a.

Ne avendu a face aici cu gramatic'a, se trecemu cu vederea esprimatiunea Dtale dela inceputulu acelui articulu: „Se deschise numai diet'a Ardéluiui", cu tóte ca nu pré suna a „Amtssprache", si se ne vedemu de lucrulu propusu, asia e?

In acelu stralucitu articulu apari a pune deosebitu pondu pe „contradicerile Gaz Trans." si ale unoru barbati ai nostri prin vorbe si fapte. E adeversatu, ca celu mai mare pecatu alu celoru mai multi barbati conducatori ai nostri este pré dés'a slovairé, nestatornicia, alunecarea in contradiceri grele. Decatu, ce cugeti, óre Dta, óre Tel. Rom. sunteti sentiti de acelu pecatu? Si de cumva preste asteptare ati crédé acést'a, apoi nu v'ati superá, candu neamu luá indresnél'a in vr'unu Nr. viit., a pune acele contradiceri cu negru pe albu in faci'a publiculoi? Ce dici Dle Oltene, n'ar fi óre si ast'a unu „scrupulu demnu de „respinsu"?

Fiinduca trebue a ne tiené de obiectu, pentru acum se vorbimu numai de mergerea la Pest'a, scopulu articulului Dtale mentionatu.

Cá se nu me ducu la isvóre neplacute Dtale, éta-ti punu inainte numai dóue invetiaturi tare frumóse din Tel. Rom. Nr. 87 a. c. Acolo intr'o corespundintia din Sibiiu, 2 Nov. se dice: „Ori si ce lucru pre lume, déca e se tréca in proprietatea mai multor'a, trebue se se faca cu consimtiementulu acelor'a ce au se'lu faca", si mai la vale: „Candu emite cineva o ideia in publicu se cugete si la urmarile ce se le siba ide'a sa; pentrucá a trimbitia ceva pe asi incolo, fara de a cugetá la putinti'a sén la neputinti'a realisarii, e mai multu decatu rabulisteria."

Omenii Telegrafului" ar trebui se nu pérda in procederile loru nici candu din vedere aceste invetiatori scrise, dar' inca neurmate de ei si la ce? candu ele sunt dise numai pentru „ómenii Gazetei". ?! Asia se pare, ca le si fi nitatu si Dta Dle Oltene, candu si mersu si si chiamatu si pe altii la Pest'a.

In puterea invetiaturei de mai susu, veti fi vrendu fara indoiéla cá fapt'a representarii proprie in diet'a Ungariei „se tréca in proprietatea" natiunei romane si spre a se puté ast'a, ar trebui s'o faceti „cu consimtiementulu", natiunei.

Te intrebu acum Dle Oltene pe Dta si pe toti cati au aperatu pana acum in Telegrafu parerea Dtale, ca capetatati Dvóstra „consimtiementulu" nationei pentru mergerea la Pest'a? Unde, candu si cum vi s'a descoperitu acelu „consimtiemento"? Déca nu'lu aveti, apoi pentruce spuneti si faceti state in numele natiunei? si déca n'aveti astempéru, nu ve mai ia locului acasa, de ce nu lucrati fiecarele pentru sine si asi sei, in numele seu si la ai lui numai? ca dieu nu s'ar superá nimeni la acést'a! Cate oi retacite si trecute cu totulu in turmele straine n'are natiunea romana de cativa secuii incóce si pentru aceea n'a mai peritu! Bine e asia, Dle Oltene, a face pe natiune fara consimtiementulu ei? si cum se are asta mai despróp cu conluit'a Dtale, carele n'ai venatu nici candu nici diregatoriii inalte, nici rangrni, nici orduri, nimic'a pentru Dta; ci totu ce ai facutu si faci e pentru natiune, incatu astadi poti dice cu man'a pe consciintia: „Dómne multiamescu-ti, ca nu-su cá altii!"

E dar' fara de indoiéla, ca la tóte cele de mai susu ve lipsesce cu totulu „consimtiementulu" nationei si, vedi, tocma de aceea era de nesperata trebuintia, cá in restempulu dela desfiintiarea dietei Sibiiane pana la deschiderea dietei ungurene se se fi convocatu si adunatu macaru odata congresulu natiunalu, spre a se svatoi, oe e de facutu in asemene impregiurari grave? Asia nu erá apoi nici o „cersitoria"; si déca congresulu aflá cu cale se iè si romanii ardeleni parte la diet'a Ungariei, puteati adi merge sanetosi cu totii acolo, ducundu cu alu Dvóstra si consimtiementulu natiunei, — ér' de hotariá contrariulu, faceati érasi fiacarele precum ve taiá capulu si ve tragea inim'a. Destulu, ca natiunea scapá atunci de hatiairea cea imbatatóre de adi, certele urite, in care v'ati incurcatu acum, atunci se incungiuresu si in locului loru ar domni intre noi de bunasama, cá si mai nainte, contiielegerea solidaria, fratiésca. Cum ve puteti Dvóstra intipuí dela Telegrafu, o pasire solidara in causele nationali fara de cointielegere; si cointielegerea cum vi o putete intipuí fara premergerea unei adunari natiunale sub o forma órecare? In inversiunatii Dvóstra articolii prin Telegrafu aveti buna'tate a luá locului ceva mai dela inceputu si nu totu numai dela plenipotinti'a lui Ba-itiu et Ratiu, unu ce, care s'au trasu totu din netienerea congresului. Omenii in desperatiune, ca nu mai misca nimeni nimic'a, ca din contra se par' din adinsu a face imposibile tóta intielegerea nationala, au voitu se incerce ceva macaru in ór'a a 11-a. Ce au gresitu ei? Dupa parerea mea atat'a numai, ca n'au prevedintu, cumca cei cari au pututu se impedece tienerea congresului, pe candu tóta natiunea 'la doriá, isi voru pune ér' caru 'n petrii si voru nimici de bunasama si deputatiunea acésta, spre a se puté acum consolá cu cuvintele Olteanului Dlou din Telegr. Nr. 90: sic? Congresu nu, deputatiunea belgradana „s'au eludata", „usurpatiunea acelora doi asia numiti plenipotentiari a facutu fiasco, éra dupa tóte aceste o actiune nóua solidara este pentru acum de nu imposibile, dara celu pucinu in tar-diata", asia „nu remane alt'a decatu . . . . la Pest'a! —

Éta deci, ca totu reulu datéza dela impedecarea congresului si dela nimicirea prin acést'a a contielegerii nationale. Ca din care parte si cum s'a facutu acea impedecare? v'a fi sciindu si societatea Dvóstra Dle Oltene! Apoi dar' ce ne mai totu cantati acum de congresu!

Alt'a e bub'a. Eu unulu si multi cu cati am avutu ocasiune a vorbí in tréba ast'a ne esplicamu lucrulu asia: Acela, cari s'au opusu convocarii congresului, au sciutu, precum acimu astadi cu totii, ca natiunea la asia ocasiune ar fi remasu consecuenta protestelor ei si ar fi fostu in contra mergerii deputatiloru ei la Pest'a. Fiindu inse ca ei, Ddieu i scia din ce causa, au vrutu se mérga cu orice pretiu in diet'a Ungariei, asia le-au venitu mai bine a nu lasá se se adune congresulu, pentrucá se nu vina in pericolu d'a lucrá in contra concluselorru lui si a fi aratati apoi cu degetulu si de copii. Dar' asia le e lesne a dice acum, ca voi'a loru e voi'a poporului. Cine póte se dica, ca nu e asia? si cari dico, ticaiosii, de unde scia ei a-ceea? Au ei sunt natiunea? Unde le sunt concluselе congresului de dovada in contra? Totu e mai bine pana nu ti-su manile legate! Natiunea? Tineti-i numai bine gur'a astupata se nu resufle macaru pana voru luá odata si lucrurile aste o facia mai curarita, ca ei déca intr'acea voru semti batendu altu vantu, e lesne a intórce mantau'a si a te insiopiá érasi in fruntea trebiloru. Apoi despre oblirea celoru trecute: est modus in rebus, ómenii nostri sunt buni! Asia, ca, ce alta insemnéza adi, a fi barbatu politicu?

Astu modu tienemu noi, ca sinu facutu in sine socotél'a cei cari sunt pentru impartasirea nóstra la diet'a Ungariei si cari stau se duca si pe altii de gur'a camesii la Pest'a. Déca nu e asia, dloru se ne convinga de contrariu si se nu se totu acatie de persóne in sperantia, ca dloru sunt bine asigurati prin tufele de unde imprósca.

Ati nitatu Dle Oltene cu toti ortacii dela Telegrafu si de adóu'a doctrina politica a Dvóstre, candu indemnati mereu la Pest'a. Celu pucinu se vede, ca candu ati emisu acea idea in publicu, n'ati cugetatu de locu la urmarile ce se le siba ea si asia ati trambitiatu ceva p'aci incolo fara d'a cugetá la putinti'a séu la neputinti'a realisarii, prin urmare ati facutu mai multu decatu o rabulisteria. Pentruca ve tienemu pe toti de ómeni multu mai luminati si mai petrundietori, decatu se puteti crede a face vr'o „isprava" pentru romanii ardeleni in diet'a dela Pest'a, celu pucinu niciodata nu accea pe care o doresecu acesti romani.

Sustienemu a priori incredintiati cu totii, ca in acea dieta noi vomu remané pe totudeun'a in minoritate fórte mica. Dvóstra d'unu timpu incóce aveti totu cu legalitatea ungurésca de-loru. Apoi nu e si acecа lucru fórte legalu si firescu, cá o dieta, unu parlamentu se'si statorésca concluselе sale numai prin maioritate si parerile minoritatiloru se remana pa cerá? A dice poti atunci, ca ti s'au facutu nedreptate, dar' nu ca acea nedreptate nu e dupa lege, si legii trebue se fimu toti supusi.

Crede-me Dle Oltene, ca „falang'a solidara" ce cugeti Dta a formá facia cu colosulu dietei maghiare, va face stat'a catu nimic'a. Apoi in minuni cá cele din testamentulu vechiu cu Davidu si Goliatu nu si va mai radimá adi natiunea romana viitorulu ei.

Vedeti Dvóstra, ca lucrulu incepe a vi se svetí cu inca dela inceputu. Sórtea ce avú amendementulu Dvóstra la vorbele natiune ungurésca din aliné'a din urma a adresei, nu pré dovedesce, ca ar fi pentru noi totu atatu a merge in oricare dieta. Asia e, ca si Dvóstra sciti face fiascuri? Era dreptu respista pentru cutezarea ce ati avutu „Pester Lloyd" in Nr. seu 306 a. c. ve face frumóse complimente dandu-ve la lume de ómeni, cari (afara de D. Gozsdu) nu sunteti inca in stare nici macaru a ve face o idea chiara despre „statu". La asia capu, asia caciula. Incai bine, ca Deák si altii v'au spusu verde, ca sub numele de natiune ungurésca se intielege acum si natiunea romana. Pana un'a alta botezulu ni l'ati fi tienutu, frumosu nume ne-ati pu-u! Apoi dar' — un'a la mana!

Unu altu motivu alu Dvóstra pentru mergerea la Pest'a e, ca acolo (dupa cum dice nenea „Onu" in Telegr. Nr. 95) unde vomu pretinde noi, voturile nu se voru „numera", ci se voru cumpaní, apoi companitoriulu nu e diet'a, ci e imperatulu. Ba se numera dieu acele cum se cade si nu se pré cumpanesce. Candu v'ati pazí tréb'a si se remanemu noi pre langa diet'a nóstra e Ardéluiui, aici chiaru si dupa constitutiunea veshia voturile de multeori trebuiau se se cumpane si nu se se numere; inse in diet'a Ungariei asta nu e lege, asia dar' nici se va observá. Apoi déca nescine si cauta dreptatea pe alte cali si nu pe ale legii nedrepte, Dvóstra dieti, ca e cersitoria.

Nu e sufiare de romanu, care se nu cunósca, ca, dupa Ddieu si poterea nóstra de vi-tia, totuiu ce avemu adi, datorimu Maiestatii Sale Imperatului nostru, si care se se indoiésca pe unu minutu macaru de parintésc'a ingrijire ce va avé si in viitoru Maiestatea S'a pentru natiunea nóstra. Inse se nu bitamu, ca Maiestatea Sa va remané pe viitoriu unu monarchu constitutiunalu si prin urmare nu va mai fi uniculu factoru alu puterii legiuitóre, si la casuri, candu in adunerea de legi alu doile factoru, diet'a, va fi de alta parere, nu póte nimeni prevedé cu sigurantia pentru tóte intemplarile recsitulu lucrului, ca stat'a mai pucinu unu „Onu" de alu Telegrafului. In grati'a Maiestatii Sale dá, avemu destula garantia pentru viitorulu nostru; dar' Dvóstra vreti, cá romani buni cá ómeni constitutiunali si cá unii cari uriti cu deosebire totu ce sémena a cersitória, vreti a vede basatu dreptulu nostru in legile, in constitutiunea tierii. Apoi dar' dela: cum este acea constitutiune eterna totulu.

Éta dar', ca si in punctulu nenumerarii si cumpanirii voturiloru in dieta ve radimati pe intemplari órbe, in cari érasi natiunea nu'si va puté inorede sórtea. Apoi aveti bunatate a recunósce, ca ve cam contradiceti inca de acum.

Totu pecatosiu de „Onu" vine a pune capacu motiveloru Dvóstre de mergere cu franc'a descoperite ca ve e totu atatu a aperá ori unde drepturile si autonomi'a Ardéluiui; in Ungari'a cu minoritate cá si in Transilvani'a cu maioritate, in Debreczin, in Vien'a, in Frankfurt, in Hongkong si ori unde pe rotunduiu pamentului Dvóstra trebe se invingeti. Argumentulu acest'a e mai greu de respinsu, cá tóte cate le aveti, pentruca cine se mai cuteze a se mesurá si in punctulu acest'a cu asia vitezi? Fericita natiune! cá mane o se te vedi adusa prin lupt'a loru in diet'a Ungariei la culmea dorintieloru tale!

Standu cele de mai susu, scrupulositatile urméza apoi d'aci inainte cu carulu. Dle Oltene, uniunea Ardéluiui cu Ungari'a pe cales ce ati apucatu Dvóstra pre usioru se se faca, prin acést'a o se devina si Ardéluiu tiera ungurésca, supusa autonomiei lui, asupra dietei loi apoi — vecinic'a pomeaire! Dupa norocós'a deslegare a causeloru comune imperiale prin Dvóstra ministeriulu ungurescu inca se va denumi si atunci de pe la Vien'a amu fi intiarcati. Frenele administratiunei, dreptatii, cultului si invetiamentului pentru noi toti se voru concentrá in mana ungurésca; ca-te alte con-

secintie amare pentru noi voru mai avé tóte aceste. e de prisosu a se mai insirá, ele se potu numerá cu sigurantia aritmeticala pe degete. Pentruca nu vei negá Dle Oltene, ca elementulu maghiaru nu e inca asia de tare in lume, cá pentru glori'a care vrea se se aventie cu repeditiunea magnetului se n'aiba trebuintia de aditamente nóue, nici liberalismulu maghiaru nu e inca asia de probatu, cá se'lu poti privi de scutu bunu in contra suprematisearii. Apoi vei fi vediutu ce v'au disu mai adeunadi diuariulu „Romanulu", ca romanii ardeleni n'au plecatu se'si caute stapanu.

Vei dice, bine, dar' tóte aste a le delsturá nu mai sta in puterea nóstra, ele se voru realisá acum si nemergendu noi la Pest'a. Póte fi; inse atunci de ce voiti a lipsi natiunea de singur'a arma cu i-ar mai remané pentru casuri viitóre si pe generatiunea presenta de scusa'a ce datoresce viitorimei barem prin — de nobis sine nobis?

Inca unu scrupulu si apoi gata. Prin aplicarea dualismului inventatu, prin puneres in lucrare a alegeriloru din 48, prin uniune, cu unu cuventu prin implinirea dorintieloru maghiare ce se manifesta adi, noi privimu óresiecum periclitata si intregitatea imperiului nostru; apoi nu numai cá credintiosi nefaciariti ai Maiestatii Sale inaltiatului nostru Imperatu si ai casei Lui domnitóre, ci si cá unii cari numai in salutea imperiului ne vedemu asecurata natiunalitatea nóstra suntemu pentru nestiribrea acelei intregitati. Vi se va pará ridicula asta temere, inse bine vedeti ca lumea cea mai multa e de parerea nóstra. Apoi desbaterile decurendu prin dietele translatane, si svatuiu ce'lu da Austrieci in dilele aceste organulu celu mai insemnatu alu publicitatii englese „Times" cá pentru santiani'a drepturiloru maghiare se nu comita sinucidere, sunt menite a mai contribuí la ingrijirile nóstre, pe cari a mi le alungá acum numai Dta si mai remasu Dle Oltene. Fii bunu dara si nu amaná venirea Dtale cu mana tare si braciu insitu.

V. Romanu.

UNGARI'A. Adres'a dietei din Pest'a.

Maiestatea Vóstra imp. reg.!

Candu Maiest. Vóstra la deschiderea dietei presinte a ti esprecu cu solenitate de pre tronulu reg. viu'a dorintia cá se ni acceda a indeplini fericesce oper'a mare a impacatiunii, atunci noi reprezentantii natiunei speramu cu securitate ca in scurtu tempu vomu potè ajunge deslegarea multiemitoriu, durabile si remanatoria a ponderóseloru greutati subversanti. Noi speramu acést'a, pentru ca Maiest. Vóstra si in pré'naltulu cuventu de tronu ati alesu de puntu de manecare sanctiunea pragmatica cá base de dreptu imprumutatu recunoscuta. Eram convinsi ca dupa ce Maiest. Vóstra doriti o impacatiune durabile si remanatoria, Veti restitui numai decatu si insinte de tóte in tóta deplinetatea sa acea base de dreptu, fara de care pe cale constitutiunale e cu nepotintia ori ce impacatiune, acea base de dreptu, carea a recunoscut'o si alesu de puntu de manecare si Maiest. Vóstra. Inse — dórere! acesta sperare a nóstra nu s'a implenitu pan' in din'a de asta-di; sanctiunea pragmatica, d'in care partea, carea asecura drepturile si constitutiunea natiunei s'au suspinsu prin mandatu unilateralu, in fapta este enca si acum suspinsa, constitutiunea nóstra nu s'a restituitu, si intrarea in viétia a continuitatii de dreptu ce am cerutu si intetitu de repetite ori, nu s'a implinitu. Pe care base se edificamu asié dara oper'a impacatiunei, daca unic'a base secura enca si acum e afara din viétia? Pe care cale se ne silimu catra tient'a pusa, daca unic'a cale, pe care e iertatu se mergemu noi representantii natiunei, cales constitutiunaliamului, este inchisa d'inaintea nóstra?

Noi am desfasiuratu, in adresele dela acesta diet'a anaternendu cu umilintia Maiest. Vóstra, tóte acele motive ponderose, in puterea caror'a am intetitu cu dreptu neamanat'a restituire a constitutiunei nóstre. Amu spusu ca legile constitutite, pena candu nu s'au abrogatu (stersu) pre calea prescrisa de lege, trebuie sustienute nevatemate si esecutate in fapta. Acést'a este o conditiune de viétia a esistintiei statului, fara de care nece intregulu nece sengurat'ecii nu potu afla in lege unu radiemu securu. Recunóscerea legiloru si negarea esecutarii faptice a acelor'a dupa dreptu nu poto sustá lang'olalta.

Cu ingrigire vedemu, ca motivele ce amu adusu si repetitele nóstre rogari n'au fostu in stare pan'acum a indoplecá pe Maiest. Vóstra; se implinesca acea dorintia drépta a natiunei, a carei negare e totodata si negarea drepturiloru ascorate prin sanctiunea pragmatica si delaturarea conditiunei esentiali a sanctiunei pragmatice. (Aprobare.)

Gratiosulu rescriptu, care Majest. Vóstra V'ati indurat'a ni lu-tramete cá respunsu la a dou'a adresa a nóstra nu e in stare a liniscí ingrigirile nóstre prin pré neltele promisiuni si recunóscerea cuprinsa in acel'a; fiindca noi amu cerutu grabnic'a restabilire faptica a contitutiunii si a perfectei continuitati de dreptu, si acésta cerere a nóstra nu s'a implinitu prin rescriptulu regescu. In acest'a (rescr.) e legatu de tempu si conditiuni si ace'a ce nu ni se refusa apriatu; a amana inse pre de alta data séu a lega de conditiuni ce au a se implení mai tardiu sustienerea si esecutarea legiloru dupa dreptu sustatorie, e in contradictiune nu numai cu constitutiunea nóstra, ci preste totu cu principiele fundamentali ale legalitatii si ale constitutionalismului. (Aprobare.)

Cu omagiulu respepto ne rogamu, cá Maiest. Vóstra se nu faceti nepesibile oper'a cea mare a unei impacatiuni indestulitorie prin amanarea restabilirii constitutiunii nóstre si a intrarii in viétia a continuitatii de dreptu. (Aprobare.)

Pana candu auntemu enca afara d'in constitutiune, nu potemu deprinde dreptulu celu constitutionalu alu legalitatii. (Aprobare.)

Numai atari invoiri potu duce la tienta, cari se facu intre natiune si monarcu pre temeiulu constitutiunii. (Placere.)

Fortí'a absoluta de o parte, si o natione lipsita de libertatea sa constitutionale de alta parte, nu voru ajunge nici odata la o impacatiune multiumitoria, durabile si statoria. (Aprobare viua.)

Dreptulu de a ne intielege in interesulu tronului si alu patriei cu domnitoriulu cá cu ce'alalta parte a legelativei, ni-lu da none representantiloru natiunei, constitutiunea si fara constitutione deprinderea acestui dreptu alu nostru nu se radiema pe base sicure.

Se dau situatiuni in viétia statelóru, cari nu se potu mantiné indelungatu fara d'a nu deveni periculóse. Sunt situatiuni, cari si fara incurcature mai none invenimeza si consuma potere statului si lu-face necapace de a contrasta sgnduiteloru mai tari, séu de a se sustiné indelungatu dupa stari sguduitore. O atare e ace'a, candu relationile interne ale unui state indelungu tempu sunt turburate si neordinate, candu potera materiale a totalitatii si a singuraticiloru e stóra, candu credinti'a si increderea se clati'a. Unde se si afle tronulu si statulu unu radiemu sicuru, candu poporale sale proprie nu i potu servi de radiemu?! (Placere.)

O atare stare din totu tempulu e periculosa, dar' mai alesu e periculósa in dilele nóstre, candu cestiuni mari nedescurcate, interese desteptate amenintia poporale Europei d'in tóte partile cu incurcature fara de capetu. Relationile nóstre interne, ba relationile intregei monarcii a Maiest. Vóstre cum nu sunt in o stare statu de solida si ordinata, in catu se potemu privi plini de sicurantia si linisciti catra acele eventualitati, cari le póte aduce asupra-ne incurcaturele d'in afara séu intemplarea.

Multu e, fórte multu ceea ce trebuie se se faca repede si fara intardiare, si la a carcia amanare mai multu póte nu e tempu. (Asié el)

Nu lasati Maiest. Vóstra cá evinemintele, cari potu se se desvolte la noi, se ne afle in o atare stare. Intindeti-ne medilóce si ocasiune spre a duce in indeplinire impacatiunea cea linisciteria, si a ne ordina proprisle nóstre relationi interne intr'unu modu care se apere de perire potera materiale cea acum stórsa si prosperitatea totalitatii si a singuraticiloru, ba se o inainteze si desvolte pana la posibilitate, si prin derept'a, cuviintiós'a si linisciteri'a indestulire a cetatienilóru toturoru nationalitatiloru si confesiuniloru in patri'a nóstra, se reintaresca tiér'a, ca se póta fi radiemu neclatitu alu tronului si alu statului. (Placere.)

Spre ajungerea acestei tiente — dupa cum ne amu respicatu si in adresele nóstre de pan' acum, insinte de tóte e neaparatu de lipsa, ca constitutiunea nóstra se se restabilésca numai decatu perfectu si continuitatea de dreptu se intre faptice in viétia. Candu ceremu asié dara si intetimu acést'a, o facemu in interesulu patrisi nóstre proprie alu Maiest. Vóstre, alu casei domnitorie si alu monarciei intrege. Dreptatea dorintiei nóstre se baséza pre legi si pre acelu tratatu fundamentale care formeza si basea relationiloru impromutate de dreptu cari sustau intre noi si cas'a domnitoria a Maiest. Vóstre. Se baséza pre principiulu generale alu constitutionalismului, se baséza in consideratiunea pusetiuii politice actuali si a evinemintelóru cari poto se se nasca usioru.

De presinte nu potemu lua la desbatere ace'a parte a prénaltului rescriptu regescu, carea face observatiuni asupr'a relationiloru ce deriva d'in interesele comune, si asupr'a proiectului subcomitetului de 15. In 1 maiu a. c. amu alesu in acésta afacere o comisiune costatoria d'in 67 de membri; acest'a comisiune denumi d'in sinulu seu subcomitetulu pomenitu, alu carui operatu insinte de tóte se va desbate prin comisiunea de 67, a carei opiniune se va propune apoi casei. In urm'a acestor'a numai atunci ne vomu potè espune parerile nóstre asupra observatiuniloru amintite d'in rescriptulu reg. prénaltu, candu vomu fi in posetiune a ne poté consultá si decide in dieta asupra intregului proiectu. (aprobare.)

De repetite ori amu asternutu rogare la Maiest. Vóstra pentru concetatienii nostri esilati séu osanditi d'in motive politice, si dorere acésta rogare inca a remasu neimplinita. Renoimu acesta rogaminte si rogamu cu omagiulu respectu pe Maiest. Vóstra a reda pre acesti concetatieni patriei si familiei loru. Efeptulu multiemitoriu alu complanarii nu se póte spera decatu in reconcili si acést'a se face cu atatu mai usioara si probabile, cu catu remane mai pucina ocasiune si amaretiune in pieptulu cetatienului de care.

Acestea sunt acele ce ne tienuramu de dorintia a le respunde cu incredere sinocra la gratiosulu rescriptu indreptatu mai de curendu catra noi. Ne alipimu in asta privintia de tóte cate amu cerutu in adresele nóstre de pan' acum cu privire la restituirea constitutiunii nóstre si a punerei in viétia a continuitatii perfecte de dreptu. Numai implinirea acestoru cereri póte lenisti natiunea; numai ace'a ne pune in stare a ni implini présant'a nóstra chiamare pe terenulu legelatiunii; numai ace'a ni póte intinde sperantia de unu resultatu binefacutoriu alu impacatiunii. Chiaru pentru ace'a, noi nu potemu abdice nici intr' unu casu de la aceste pretensiuni drepte ale nóstre, pentruca ne opresce de o potriva pusetiunea nóstra de representanti, legea, constitutionalismulu, interesulu patriei si alu tronului, precum si consciinti'a nóstra.

Nu refusa Maiestate dorinti'a natiunii; nu legá restituirea constitutiunii de conditiuni, asupra caror'a fara restituirea constitutiunii, si asié nu am fi indreptatiti a decide pe terenulu legelativ u! (Aprobare.) Indura-Te pré gratiósu a lná in consideratiune, ca in santiunea pragmatica sustienerea drepturiloru nationali si constitutionali este reciproca cu fundarea ereditatii de tronu si nu e legata de nici o alta conditiune! (Aprobare viua.)

Nu amana implinirea dorintieloru nóstre, carea o pretinde nu numai dreptatea si legea, ci totodata o solicitedia interesulu tronului si alu patriei, precum si vocea admonitoria a tempuriloru critice!

Amu salutatu cu bucuria prénalt'a decisiunea M. V. ca Voiti adeca in totu imperiulu a guverná in modu constitutionale; cu bucuria vedemu si in gratiosulu rescriptu mai de curendu indreptatu catra noi, ca voiti a introduce ministeriulu responsabile — un'a d'intre cele mai principali conditiuni — si in cele lalte provincie ale imperiului. Suntemu convinsi, ca numai acést'a cale póte fi ace'a, prin care M. V. veti poté consolidá asecurarea tronului si poterea statului; fiinduca numai asié se póte ajunge ace'a cá tóte tiérele singuratece, candu apera cu sacrificere statulu in contr'a pericleloru esterne, se-si apere drepturile proprie si constitutiunea, si ca libertatea unei tiere se serveasca de radiemu si libertatii celor'alalte. (Aprobare.)

Nu se póte, ca M. V. nesuindu spre ajungerea acestui scopu maretiu, se denege restituirea constitutiunii maghiare, carea este asecurata prin tractate solemne de seculi sustatorie: nu se póte, ca M. V. se nu ié pré gratiosu in consideratiune acelu principiu fundamentalu alu dreptului publicu, in poterea carnia cea d'antaia detorintia a potestatii este a pastra nestirbate si a esecuta legile cari sustau dupa dreptu pana ce ele nu voru fi abrogate pe calea ordinaria a legelationii; nu se póte, ca M. V. prin ignorarea acestui principiu, se clatine credinti'a si in-

crederea ce au popórele M. V. cu privire la viitoriulu sicuru alu libertatii loru constitutionale!

Restitue M. V. mai nainte de tóte libertatea constitutionale a natiunii maghiare, ca ace'a assecurata in drepturile sale, se se póta intari in contielegere, se 'si póta mari poterea materiale, si ca se póta fi unu radiemu securu si tronului M. V. in tóte prieliele!

Cari remanemu etc. (Concord.)

Pest'a 23 Dec. Ministrulu Beust si c. Mailath sosindu aici avura intelnire si conferire la br. Sennyey, cu Apponyi, Cziráky si Szechen. Ambi ministri fucura visita lui Deák.

— In siedinti'a casei de diosu din 18 Dec. se casà si alegerea dd. Fridericu Wagner si Iosefu Gull, deputatii Sighisiórei. —

AUSTRI'A INFER. Vien'a, in 18. Dec. Annlu, care a deschisu o era nona in viéti'a stateloru si a popóreloru, si care fù atatu de fatalu pentru imperiulu nostru, mai are numai pucine dile de vietia. Inse acerte dile sunto de asia mare insemnatate in desvoltarea evenementeloru esterne si interne — incatu unu momentu ne infioramu de despartirea ce ne vomu luá dela acestu annu memorabilu. Intrebatinnea Mecsicului, a careia desfasiurare este atatu de misteriósa in catu devine apasatoria, — cans'a Romei vechie, a careia aplanare va duce la mormentu poterea lumésca teocratica, care a sguduitu de secoli lumea lui Iafetu — acestea sunt evenemente, a caror'a implinire era pona acum'a numai unu visu. Nu voiu se amintescu incurcatur'a orientala, care Ddieu scie cum se va descurca.

Ce ne stinge inse pre noi mai multu este reorganisarea imperiului nostru. Impacarea cu Ungari'a care formeza centrulu cestiunei constitutionale din laintru, va trebui se se decida intr'unu feliu. Simtómele ce se arata in cercurile regimului nu sunt de locu satisfacatórie, cu atatu mai pucinu celea ce se ivescu in camer'a Ungariei. In pucinele dile ce le va mai numera 1866, regimele trebuie se se esprime cu dá séu bá. —

Acestu regime se pare ca a asteptatu prea multu dela moderatiunea lui Deák. A dá unguriloru deodata totu, lasandu-se pre omenia loru apoi la ce voru a dá ei, — aceasta erá prea multu a se presupune ca regimele va fi in stare a-o face. Cu ce facia si cu ce garantii ar' pasi in casulu acel'a regimele insasi intre-cellalte tieri si popóre? Intielegemu pre „Wiener Abendpost", candu face dependinta imparcarea dela darea acestoru garantii. Pana candu nu se voru primi conditiunile puse in rescriptulu din 17 Nov. nu se póte denumi ministeriu, éca in scurtu mesagiulu articulului foiei oficiale. Cumca acestu articulu si declararile cont. Zichy, au facutu sange reu la domnii din Pest'a este unu lucru naturalu, ca-ci naturelulu aceloru dni se pare ca contiene fórte multu sange de acesta.

Se dice acum, ca déca nu va merge altufeliu, se va luá mediulu, ce l'ar fi designatu Deák in adresa, adica *impacarea preoale diplomatice* luandu de base sanctiunea pragmatica. Nu sciu cu catu va esi mai bine acésta incercare — dar' trebue se dicemu si se speramu ca catu de curundu se vina odata si imperatia pacei dar' a pacei durat'ória, care este: multumirea cuvintiósa a totororu popóreloru si tieriloru si nu numai a maghiariloru si germaniloru. —

— Una ordinatiune imp. din 9 Dec. despre mesura pensiuniloru si demisionariloru oficialiloru de statu si a servitoriloru pentru totu imperiulu decide definitivu, cumca oficialii cu servitiu dela 10—15 ani se voru pensioná cu $^1/_3$ parte din salariu, dela 15—20 ani cu $^3/_8$ dela 20—25 cu $^4/_8$, dela 25—30 cu $^5/_8$, dela 30—35 cu $^6/_8$ si dela 35—40 cu $^7/_8$, ér' dupa servitiu de 40 ani se va mesurá pensiunea cu intregulu salariu avutu in activitate. Functionarii cu servitiu mai pucinu de 10 ani se voru escofici cu salariulu avutu pe 1 ani séu celu multu pe $1^1/_2$ anu. Cei ce se bucura de o favóre escepcionala remanu cu ea. Aceste determinationi nu se aplica pentru cei pensionati inainte de acést'a si au valóre pana la emiterea unei legi generale de pensione.

— Reintorcandu-se la Vien'a min. Beust fù primitu la imperatolu in audientia mai indelungata.

— „W. Ztg." publica legea despre desfiintiarea tiermurirea camateriei si a pedepsei respective, cu valóre in provinciele dincolo de Lait'a. C. Andrássy e chiamatu la Vien'a. Adres'a maghiariloru se va primi in 5 Ian., ér' deputatiunea pentru felicitarea de diu'a nascerii a M. S. Imperatesei, alésa de catra dieta pestana in 6 Ian.

— Sesiunea dieteloru dincolo de Lait'a se finesce la 31 Dec. si se voru escrie noue alegeri. —

Cronica esterna.

ROMANI'A. Bucuresci 7 Dec. Dupa finirea verificariloru de deputati astadi a procesu adunarea la constituirea birouloi. E de insemnatu, ca pentru alegerea presiedintelui a trebuitu se se faca a dou'a óra votare, in care se alese D. Lascaru Catargiu din 126 de votuti numai cu 65 voturi. Prin urmare maioritatea in camera s'ar vedé a fi in drépt'a si pentru guvernu, se póte inse, cá se mai créscа séu decréscа, dupa cum va cresce séu decresce in cestiuni centrulu si stang'a. Intocma s'a procedatu si la alegerea vice-presiedintiloru, fara cá se fi potutu reesi maioritatea absoluta pentru careva. Asia se amanà si acésta alegere pe 8 Dec., in candu reesi D. Gregoriu Balsiu cu 64, N. Paclénu cu 57 Costa-Foru cu 52 si Fetu cu 47 voturi, cari toti 4 fura si proclamati de vice-presiedinti. Secretari se alesera: DD. Lahovari, Gr. Cantacusino, C. Grigoresco, N. Fleva, C. Fusea, Eugeniu Ghica si N. Mosco. In 9 se va continuá constituirea camerei. La alegerea v.-presiedintiloru, care inca este politica cá si ceea a presiedintiloru maioritatea a fostu a centrului unitu cu centrulu stangu, ér' drépt'a in acésta operatione politica a fostu invinsa. „Romanulu" ne mai aduce scirea, cumca Maria S'a Domnitoriulu a datu in 6 Dec. unu prandiu oficialu la membrii municipalitatii si sub decursulu prandiului si a aratatu interesulu si dorinti'a de a vedé inaintandu lucrarile de imbunatatire cu activitate.

Eri s'a subsemnatu la ministeriulu de esterne conventiunea relativa la navigatiunea Prutului. Cu acésta ocasiune, M. S. Domnitoriulu a datu unu prandiu diplomaticu, la care au asistatu domnii consuli generali ai Austriei si Rusiei precum si D. ministru de esterne.

Astadi, Marti, M. S. Domnitoriulu, a primitu in audientia de congediu pe D. baronu de Offenberg, agentu si consulu generalu alu Mai. Sale imperatului Rusiei.

La una óra, Alteti'a S'a, insocita de unulu din adjutantii sei a mersu la gradin'a tragerei in tienta, unde trebuea se se incerce pusc'a americana, sistemulu Ramington. Acésta incercare a fostu din cele mai satisfacatóre. Gratia mechanismului atatu de simplu pe catu si ingeniosu, care distinge nouele arme, s'a potutu trage cu carabin'a de cavalerie cate nóue-sprediece lovituri pe minuta si sese pre-diece cu pusca de infanterie.

Dupa acésta visita, care s'a prelungitu mai multu de una óra, Maria S'a s'a dusu se faca una preamblare la siosea, dupa care s'a reinturnatu la palatu. (Monit.)

— „Luptatoriulu", diurnalulu ostasieloru din Romani'a anuncia, ca colonelu Iarca cunoscutu din expeditiunea francesa in Africa si Mecsicu, unde a fostu decoratu cu legiunea de onóre, a primitu acum medali'a campaniei Mecsicului. — „Lupt." descrie si pusc'a „Winchester" tramisa din Americ'a in Europ'a, care cu perfectiunea s'a intrece totu, ce s'a produsu pana acuma in art'a acésta.

— Pretiulu cerealeloru in portulu Brailei erá in 6 Dec.: graulu cesearu, de man'a intaiu cu 300—310 lei chil'a; grau carnau cu 230—270; secar'a 135—145; porumbulu 180—190; ordiulu 120—130.

— In siedinti'a din 21 Dec. se alese si o comisiune pentru adresa la cuventulu de tronu, din care C. A. Rosetti se retrase a luá parte. Din centru nu se afla nimeni in acésta comisiune. Cá cestori fura alesi din centru: colonelu Storza, D. Pruncelu, Iacobu Fetelu si Ciuca. Se propusera si proiecte din partea regimului vr'o 11, care le vomu impartasi in Nr. viitoriu. —

— Cestiunea orientala incepe a anuncá diorile de a resari curundu pre teatrulu actiunii. Am mai atinsu, cumca Serbi'a pretinse dela Pórta, cá se si retraga garnisónele de pre pamentulu serbu. In cans'a acést'a a intrevenitu incatova si diplomati'a, si Pórt'a se arata aplecata a face si acésta concesiune, inse garnisón'a din Belgradu nu va cu neci unu pretiu a o retrage, ci vediendu nedumerirea pretensiuniloru Serbiei incepù ér' a concentrá trupe catra Serbi'a, care sta cerbicósa pre langa pretensiunea s'a.

Mai multu decatu tóte cele impartasite despre stadiulu causei orientului companesce scirea venita prin telegrafu dela Petruburgu, cumca in Egipt'a se astépta osciri englese, unde se si inchiaià invoiéli'a pentru provientarea loru pre o luna, ér' in Alecsandri'a au si sositu 4000 („Pester Lloyd" dice, 10.000) ostasi francesi, cari remanu ér' in Egipt'a, cu tóte ca se suna, ca ar fi menite pentru Cochinchina (?). Credemu inse si noi cu „Z", ca poterile apusene incepu de tempuriu a luá pusetiune in orientu, si cumca in cans'a acést'a sunt strinsu aliate.

Ispani'a primi dela Parisu 90 mil. franci imprumutu dela cas'a Fould.

In Parisu s'a publicatu tractatulu de comerciu cu Austri'a. — Princes'a Clotilda a nascutu unu fetioru. — Despre imp. Macsimilianu se pórta frica, nu cumva se fia incungiuratu si prinsu de Juaristi, or' amintitu cá soci'a sa, se astépta repórte mai secure.

Pe patriarchiulu Constantinopolei l'a depusu tiarulu, póte ca s'a aflatu in conspiratiuni grecesci. Lucrulu e de mare importantia, pentrucá grecii se voru inversiuna si voru impinge prorumperea causei orientului catu decurendu.

† Scire trista!

Tocma la inchiaiare ne intristara urmatórele:

Carolin'a Buteanu nasc. *Orbonasiu* in numele ei a socrei *Mari'a Buteanu* a bunei *Veronic'a Serbanu* nasc. *Costa* a mamei *Elen'a Orbonasiu* nasc. *Radvly*, a fratiloru *Mihailu* asesoru la sedri'a comitatensa in Reginulu sasescu, si *Carolu* cancelistu la tabl'a reg. a sororiloru *Amali'a, Polixen'a* si *Aureli'a* a cumnatei *Carolin'a Orbonasiu* nasc. *Marinoviciu* si a nevisoatiloru orfani *Emilianu* si *Alecsandru*, face prin acésta cunoscutu, cumca intimu amatului ei sociu respective tata, cumnatu si nepotu

Basiliu Ladislau Buteanu

de Siomcuta mare consiliariu la reg. guberniu transilv. dupa unu morbu greu de plamani astadi in 23/11 Dec. 1866 la 10 óre diminétia, impartasitu findu cu ss. taine a adormitu in Domnulu in alu 41 anu alu etatei sale, ér' a casatoriei pré fericite alu 11. —

Cu ochii scaldati in lacrimi si cu inim'a sfasiata de durere cauta se ne supunemu si acestei dispositiuni a providentiei domnedieesci. — Ne a iubitu si a fostu iubitu si stimatu cu tota ardórea, a fostu singura-nóstra fericire, dar' durere ca a debutu se solvésca naturei pré de timpuriu tributulu.

Remasitiele pamentesci se voru inmormentá in cemiteriulu publicu de aici, Marti in 25/13 Dec. a. c. la 3 óre dupa amédiu dupa ritulu b. gr. cat dela locuintia din strad'a de midilocu Nr. 536. Clusiu 23/11 Dec. 1866.

Dumetriu Ionescu, secretariu la cancelari'a de curte a Ungariei, ablegatu dietale, in numele seu si a minoreniloru sei fi *Georgin'a, Petru, Laur'a, Paul* si *Mari'a*, — instiintézа cu inima durerósa mórtea iubitei sale sócie, respective a dulcei loru mame.

Luis'a

reposata in 15 Dec. n. la 7 óre sér'a, in alu 40 anu alu vietiei si alu fericitei casatorii.

Inmormentarea dupa ritulu gr. or. va fi Marti la 18 Dec. n. $12^1/_2$ óre la médiadi, dela beseric'a parochiei Alser. Fiai tierin'a usióra! Vien'a 17 Dec. 1866.

Cursurile la burs'a in 24 Dec. 1866 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 24 cr. v.
Augsburg	—	—	130, 50 „

Invitare la prenumeratiune pe an. 1867. Pretiulu acestui diurnalu pe anu e 10 fl.; pe $^1/_2$ anu 5 fl.; pe $^1/_4$ 3 fl; aici in locu 4 fl. 50 cr. si cu portatiulu pe a casa 5 fl. —

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparulu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.